

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Konst, T. 2021. Keskity kirjaan: Monimuotoisuus. Kertomuksia katoamisista. Talk-verkkolehti, Puheenvuoroja / Comments 28.10.2021.

Link to the original publication: [URL](#)

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

28.10.2021

Kirjoittaja

Taru Konst Yliopettaja, erityisasiantuntija, Turun ammattikorkeakoulu

Juha Kauppisen ”Monimuotoisuus. Kertomuksia katoamisista” ilmestyi vuonna 2019 ja on ajankohtaisempi kuin koskaan. Joka yhdeksäs Suomen eliölajeista on uhanalainen, selkärangkaisista kolmannes, ja uhanalaistuminen vain kiihtyy.

Teos kertoo Suomen luonnon monimuotoisuudesta ja sen hupenemisesta. **Kauppinen** kuvaa tavallisuuden katoamista. Uhanlaisia eivät ole enää vain saimaannorppa tai susi, vaan monet vielä jokin aikaa sitten tavalliset lajit ovat harvinaistuneet, kuten selkälökki, varpunen, meritaimen tai hömötiainen.

Suurin syy lajien uhanalaistumiseen on luonnon yksipuolistuminen ja pirstaloituminen, liika metsästys sekä ilmastonmuutos. Luonnontilaisia metsiä on Suomessa jäljellä enää vain muutama prosentti. Hakkuuaukkoja riittää, ja suuri osa metsistä on mäntyvaltaisia ”puupeltoja”, jossa ei ole aluskasvillisuutta. Yksipuolinen metsä aikaansaa siellä asuvien lajien vähenemisen ja yksipuolistumisen.

Luonnontilaisia metsiä on Suomessa jäljellä enää vain muutama prosentti.

Vaikka pieniä metsäalueita jätetään hakkaamatta, ovat ne usein niin vähäisiä ja pirstaleisia, etteivät ne voi taata paikallisten populaatioiden säilymistä. Miksi paikalliset populaatiot sitten ovat niin tärkeitä, jos lajia esiintyy kuitenkin jossain muualla maailmassa runsaammin?

Suomen luonnon populaatiot ovat sopeutuneet juuri meidän oloihimme ja ovat osa isompaa ekosysteemiä vaikuttaen myös muiden lajien säilymiseen, ja kun elinalueet kutistuvat, myös populaatiot pienenevät ja niiden siirtymisen mahdollisuudet heikkenevät. Siksi ei tarvita vain suojelualueita, vaan suojelualueiden verkostoja. Populaatiot ovat osa isompaa ekosysteemiä. **Kauppinen** kuvaa useita tapauksia, jolloin yhden lajin häviäminen on aikaansaanut monen muunkin lajin katoamisen.

Mitä väliä on monimuotoisuuden heikkenemisellä ja esimerkiksi sillä, että hömötiainen katoaa luonnostamme? Kauppinen vastaa, että mitä enemmän lajeja katoaa, sitä heikommiksi käyvät myös ihmisten elinolosuhteet. Esimerkkinä hän kertoo, että jos meillä ei ole riittävästi lintulajeja syömässä hyönteisiä, joudutaan käyttämään runsaasti myrkkijä, kun tuholaihyönteisten massaesiintymät lisääntyvät ilmastonmuutoksen myötä. Emme pärjää ilman ekosysteemejä, ja siksi luonnon monimuotoisuuden suojeleminen on myös ihmisen suojelua, kirjoittaa **Kauppinen**.

Entä miksi **Kauppisen** teos on tärkeää luettavaa korkeakoulutuksen henkilöstön ja opiskelijoiden näkökulmasta, alasta riippumatta? Julkinen keskustelu liittyy kovin usein ilmastonmuutokseen, ja myös korkeakoulutuksen oppimistavoitteisiin on viime aikoina ilmestyneet mukaan mm. kestävän kehityksen ja ilmastoasioiden ymmärrys.

Monimuotoisuudesta on keskusteltu kuitenkin kovin vähän. Se on vielä ilmastonmuutostakin laajempi aihe ja kietoutuu siihen monin tavoin. Monimuotoisuuden säilyttämisellä voidaan hidastaa myös ilmastonmuutosta. Koulutuksen velvollisuutena on varmistaa opiskelijoiden syvällinen ymmärrys aiheesta antamalla heille eväitä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Kestävän kehityksen ja ilmastoasioiden ymmärrys näkyvät korkeakoulujen oppimistavoitteissa.

Kauppisen teos on palkittu, kiihkoton ja yleistajuinen läpileikkaus Suomen luonnon tilasta, siitä miten tärkeää monimuotoisuuden säilyminen on, ja miten voimme toimia sen turvaamiseksi. Se on myös sydäntä särkevän surullinen kuvaus luonnon köyhtymisestä ja ihmisen välinpitämättömyydestä.

Suosittelen teosta erityisesti päättäjille, jotta kaikkia ratkaisuja ei tehtäisi vain taloudellisin perustein. Menetettyä monimuotoisuutta on usein mahdoton korjata jälkikäteen. Lukusuosituksen annan myös korkeakouluhenkilöstölle ja varsinkin opiskelijoille, lähitulevaisuuden yhteiskuntatoimijoille ja vaikuttajille, jotta toimisimme ja suojelisimme ainutlaatuista luontoamme ennen kuin se on liian myöhäistä.

Lukusuosituksen annan varsinkin opiskelijoille, lähitulevaisuuden yhteiskuntatoimijoille ja vaikuttajille.

Kauppinen, Juha: Monimuotoisuus. Kertomuksia katoamisista (2019) Helsinki: Siltala